

POSTANOWIENIE

Dnia 17 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Barbara Skoczowska

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

w sprawie **D. R.**

skazanego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 163 § 1 pkt 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 17 listopada 2021 r.,

wniosku obrońcy skazanego o wznowienie - w zakresie czynu opisanego w pkt XVIII wyroku Sądu Okręgowego w O. - postępowania karnego zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 25 kwietnia 2019 r., sygn. akt II Aka (...),

zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w O.

z dnia 29 maja 2018 r., sygn. akt III K (...),

1. oddała wniosek,

2. obciąża skazanego D. R. kosztami sądowymi postępowania o wznowienie, w tym wydatkami w kwocie 20 (dwudziestu) złotych,

3. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. T. P. , Kancelaria w W., kwotę 442,80 zł, w tym 23 % VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie wniosku o wznowienie postępowania.

UZASADNIENIE

D. R. został skazany wyrokiem Sądu Okręgowego w O. z dnia 29 maja 2018 r., sygn. akt III K (...), za szereg czynów, polegających między innymi na zniszczeniu mienia poprzez jego podpalenie, spowodowaniu niebezpieczeństwa

pożaru i wpływaniu groźbami na zeznania świadków, w tym za czyn polegający na usiłowaniu sprowadzenia w dniu 22 stycznia 2016 r. o godzinie 0.30 w nocy, w miejscowości S., poprzez działanie w zamiarze bezpośrednim, zdarzenia zagrażającego życiu lub zdrowiu wielu osób w postaci pożaru w ten sposób, że po wcześniejszej obserwacji domu jednorodzinnego położonego przy ulicy K. i oczekiwaniu, aż osoby w nim zamieszkałe zasną, przy użyciu wcześniej przygotowanych butelek z zawartością benzyny silnikowej i podpaleniu wystających z nich lontów z materiału tekstylnego rzucił je w okolice drzwi wejściowych, dwóch okien, otworów strychowych i rozniecając ogień doprowadził do pożaru, który odciął osobom znajdującym się wewnątrz domu najbliższą drogę ewakuacji, a następnie oddalił się z miejsca zdarzenia, czym działał z zamiarem ewentualnym pozbawienia życia ośmiu osób znajdujących się wewnątrz budynku objętego pożarem, do czego jednak nie doszło, co zostało uznane za przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 163 § 1 pkt. 1 k.k. i art. 148 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., i za co wymierzono mu karę 12 lat pozbawienia wolności (pkt XVIII wyroku Sądu I instancji).

Wyrok Sądu Okręgowego został zaskarżony przez prokuratora oraz obrońcę D. R.. Obrońca oskarżonego zarzucił orzeczeniu Sądu I instancji błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na treść rozstrzygnięcia, a także obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść rozstrzygnięcia, polegającą na obrazie art. 6 k.p.k. poprzez naruszenie prawa do obrony oskarżonego, polegające na nieuwzględnieniu wniosku nowoustanowionego obrońcy z dnia 18 grudnia 2017 r. o odroczenie terminu rozprawy w dniu 18 grudnia 2017 r., czym uniemożliwiono oskarżonemu i obrońcy przygotowanie do rozprawy w dniu 18 grudnia 2017 r. a także art. 6 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez naruszenie prawa do obrony oskarżonego, polegające na oddaleniu wniosku dowodowego z dnia 19 lutego 2018 r. o przesłuchanie P. W., który miał potwierdzić, że poprzedni obrońca D. R. miał w postępowaniu działać na niekorzyść oskarżonego R. (a jak wskazywał oskarżony podczas tej samej rozprawy - poprzedni obrońcy utrudniali oskarżonemu zapoznanie się z treścią zeznań świadków) oraz art. 6 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k. - poprzez naruszenie prawa do obrony oskarżonego, polegające na oddaleniu wniosku dowodowego obrońcy zawartego w pkt 2 pisma z dnia 26 lutego 2018 r., uzupełnionego na

rozprawie, o przesłuchanie wskazanych w nim świadków, a ponadto art. 6 k.p.k. w zw. z art. 172 k.p.k. *a contrario* poprzez naruszenie prawa do obrony oskarżonego, polegające na oddaleniu wniosku dowodowego o przeprowadzenie konfrontacji pomiędzy świadkiem O., a funkcjonariuszami Policji, którzy przeprowadzali z nim czynności, pomimo istotnych sprzeczności w relacjach podawanych przez świadków oraz art. 6 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 4 k.p.k. poprzez oddalenie złożonego na rozprawie w dniu 15 maja 2018 r. wniosku dowodowego o ponowne przesłuchanie świadka S. Z., w sytuacji gdy w aktach sprawy brakuje nagrania rozmowy z S. Z. z dnia 16 września 2015 r. oraz art. 7 k.p.k., poprzez przekroczenie dyrektywy swobodnej oceny dowodów (z naruszeniem zasad doświadczenia życiowego oraz wskazań wiedzy) przede wszystkim w zakresie ustalenia, że 22 stycznia 2016 r. o godzinie 0.30 w nocy w miejscowości S. oskarżony usiłował spowodować zdarzenie zagrażające życiu lub zdrowiu wielu osób w postaci pożaru oraz art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. - poprzez zbiorcze powołanie dowodów bez ich indywidualnego wyodrębnienia w odniesieniu do konkretnych faktów. Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego, względnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2019 r., sygn. akt II Aka (...), zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że : czyn opisany w pkt XVIII części dyspozytywnej wyroku (podpalenie zamieszkannej nieruchomości w miejscowości S.) zakwalifikował z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 163 § 1 pkt 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., zaś jako podstawę wymiaru kary przyjął art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. Ponadto z kwalifikacji prawnej czynów przypisanych oskarżonemu w pkt XI i XIII części dyspozytywnej wyeliminował art. 12 k.k. oraz uniewinnił oskarżonego od popełnienia czynów przypisanych mu w pkt. XV i XVI części dyspozytywnej wyroku, kwalifikowanych z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k. i z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k. i art. 245 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., wydatkami związanymi z tą częścią postępowania obciążając Skarb Państwa. Stwierdziwszy, że utraciło moc orzeczenie o karze łącznej pozbawienia wolności wymierzonej oskarżonemu D. R. w punkcie XXII części dyspozytywnej, Sąd Apelacyjny wymierzył mu nową karę

łączną w wysokości 14 lat pozbawienia wolności, na poczet której zaliczył oskarżonemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie.

Obrońca skazanego wniósł kasację od powyższego wyroku, zaskarżając go w zakresie rozstrzygnięć zawartych w pkt II.1, II.2, III. i V.2., a także co do kary, zarzucając mu: rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie prawa procesowego, a to art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art 7 k.p.k. i 410 k.p.k., przez dokonanie niewłaściwej kontroli odwoławczej orzeczenia i powielenie dowolnej oceny Sądu pierwszej instancji, przejawiające się w:

- braku właściwego rozstrzygnięcia wniosków dowodowych dopuszczonych w sprawie, dotyczących logowania się GPS samochodu skazanego D. R. co do miejsca i czasu, a co w sposób obiektywny podrywa zarzuty aktu oskarżenia, jak i ustalenia Sądów obu instancji i co wobec charakteru poszlakowego procesu winno zostać poddane wnikliwej analizie, z uwagi na fakt, że w sposób obiektywny danych tych nie można było ani podrobić, ani zebrać jeszcze przed wszczęciem jakiegokolwiek postępowania przygotowawczego w sposób tendencyjny, albo zmanipulowany, przy czym uzasadnienie Sądu drugiej instancji w sposób niewystarczający rozprawia się z tak istotnym dowodem w sprawie, co niewątpliwie przesądza o charakterze nie tylko istotnym, lecz kardynalnym dla rozpoznania apelacji;

- bezrefleksyjnym przyjęciu za opinią biegłego z zakresu pożarnictwa, że drogi ucieczki były uszkodzonym odcięte, podczas gdy z zeznań uszkodzanego i członków jego rodziny, którzy przebywali dnia 22 stycznia 2015 r. w budynku podczas zdarzenia wynika, że drogi ucieczki były i że osoby te zdecydowały się na zaradzenie zaistniałej sytuacji;

a także rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie prawa procesowego, a to art. 433 § 2 k.p.k.; 457 § 3 k.p.k. w zw. art. 6; art. 7; art. 170 § 1 pkt 4, 5 i § 2 k.p.k., art. 172 k.p.k. oraz art. 6 ust. 1 EKPC przez:

- brak dostatecznego rozważenia zarzutów apelacyjnych co do niezasadnego oddalenia wniosku dowodowego obrońcy D. R. z dnia 26 lutego 2018 r., uzupełnionego na rozprawie o przesłuchanie wskazanych świadków, a także wniosku dowodowego o ponowne przesłuchanie świadka S. Z., w sytuacji, gdy w

aktach sprawy brak nagrania rozmowy skazanego z tym świadkiem z dnia 16 września 2015 r. g. 11:45;

- brak prawidłowej oceny odmowy przeprowadzenia konfrontacji między świadkiem O., a funkcjonariuszami Policji, którzy przeprowadzali z nim czynności, mimo istotnych sprzeczności relacji podawanych przez tych świadków jednoznacznie uwidaczniających się w protokole rozprawy z dnia 10 kwietnia 2018 r.;

- zaniechanie wskazania przez Sąd odwoławczy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku podstaw przyjętego orzeczenia, a w szczególności poddania wszechstronnej i rzetelnej analizie zarzutów sformułowanych w apelacji obrońcy oskarżonego co do notatki urzędowej z dnia 22 stycznia 2016 r. (k. 2003 i notatki urzędowej z dnia 22 stycznia 2016 r., k. 2004);

- lakoniczne i niewystarczające do uznania skutecznej kontroli instancyjnej orzeczenia uzasadnienia odniesienia się do pkt V. zarzutów apelacji obrońcy D. R., wskazujących na fakty zastraszania przez funkcjonariuszy Policji świadków, którzy mieli obciążać oskarżonego, a także pominięcia treści zarzutów co do faktów wskazujących na te okoliczności, a to relacji świadka P. R. z dnia 19 lutego 2018 r. oraz świadka P. O..

Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi odwoławczemu. W pisemnej odpowiedzi na kasację obrońcy, prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Postanowieniem z dnia 25 czerwca 2020 r., sygn. akt V KK 648/19, Sąd Najwyższy oddalił kasację obrońcy skazanego jako oczywiście bezzasadną, obciążając D. R. kosztami postępowania kasacyjnego.

Dnia 18 lutego 2021 r. D. R. zwrócił się z wnioskiem o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu celem złożenia wniosku o wznowienie postępowania powołując się na prywatną opinię biegłego, podważając ustalenia logowania GPS auta wypożyczonego przez skazanego.

W dniu 28 czerwca 2021 r. wyznaczony z urzędu obrońca skazanego wniósł o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w O. z dnia 29 maja 2018 r., sygn. akt III K (...), w zakresie czynu z pkt. XVIII części dyspozytywnej tego wyroku, za który została wymierzona

skazanemu kara 12 lat pozbawienia wolności, utrzymana następnie w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 25 kwietnia 2019 r., sygn. akt II Aka (...). Domagał się uchylenia obu wyroków i uniewinnienia skazanego od popełnienia tego czynu, ewentualnie o uchylenie obu wyroków i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, a także dopuszczenia i przeprowadzenia dowodu z dokumentów w postaci:

1. prywatnej opinii z zakresu Informatyki Śledczej i protokołu GSM;
2. raportu danych telemetrycznych GPS samochodu marki N. nr rej (...) z firmy E. na okoliczności wskazane w treści uzasadnienia wniosku

oraz zwrócenie się do Sądu Rejonowego w O. o przesłanie akt sprawy o sygn. akt VII K (...), w której nastąpiło prawomocne skazanie świadka P. O. za składanie fałszywych zeznań w zakresie, który ma związek z czynem rzekomego podpalenia przez skazanego domu w S..

Prokurator Prokuratury Krajowej w pisemnej odpowiedzi wniósł o oddalenie wniosku obrońcy o wznowienie postępowania w sprawie D. R..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie jest zasadny i nie zasługuje na uwzględnienie.

Po pierwsze, istnieją zasadnicze wątpliwości, czy powoływany przez obrońcę skazanego dowód z prywatnej opinii z zakresu Informatyki Śledczej i protokołu GSM oraz danych telemetrycznych z firmy E., która wypożyczyła skazanemu samochód marki N. o nr rej (...) jako auto zastępcze, nosi przymiot nowości w rozumieniu art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. W aktach sprawy znajdują się bowiem dane od firmy E., na podstawie których Sąd I instancji ustalił trasę, którą poruszało się to auto. Autor opinii załączonej do wniosku o wznowienie, nie posługiwał się żadnymi nowatorskimi metodami analizy danych z firmy E., które stanowią źródło sądowych ustaleń odnośnie do trasy pojazdu wypożyczonego przez skazanego. Wprawdzie w sprawie nie przeprowadzono dowodu z opinii biegłego na okoliczność trasy pokonanej przez N. w nocy z 21 na 22 stycznia 2016 r., nie mniej nie było to konieczne, skoro auto wypożyczone przez skazanego miało nadajnik GPS i system komputerowy firmy E. cały czas automatycznie rejestrował, gdzie się znajduje, uwzględniając nawet postoje, zużycie paliwa czy tankowania.

Dane z nadajnika GPS, pochodzące od firmy E., a przedstawione organom ścigania podczas przesłuchania przedstawicielki firmy, P. L., zostały uznane przez Sąd za wiarygodne. Z tej samej firmy pozyskał w dniu 18 listopada 2020 r. dane na temat trasy pojazdu skazanego Autor prywatnej opinii. Między danymi załączonymi w poczet materiału dowodowego, a uzyskanymi przez niego istnieją pewne różnice. Nie są one jednak istotne i - jak wynika ze stanowiska prokuratora, przedstawionego w pisemnej odpowiedzi na wniosek o wznowienie postępowania - można je wytłumaczyć różnym stopniem szczegółowości wydruków. Warto podkreślić, że zarówno w postępowaniu apelacyjnym, jak i kasacyjnym badana już była kwestia logowania GPS samochodu wypożyczonego przez D. R. oraz zasadności rozstrzygnięć co do wniosków dowodowych w tym zakresie. Również z tego powodu trudno uznać dowód z opinii prywatnej dołączonej do niniejszego wniosku o wznowienie za „nowy”.

Gdyby nawet przyjąć, że dane pozyskane na potrzeby prywatnej opinii biegłego świadczą o tym, iż w czasie popełnienia przestępstwa N. znajdował się gdzie indziej, niż pierwotnie przyjęto, to nie byłoby to wystarczające do wykazania błędności wyroku skazującego, ponieważ w inkryminowanym czasie skazany tym autem się nie poruszał. Sądy obydwu instancji ustaliły, iż D.R. udał się do S. najpierw swoim autem (w towarzystwie P.O.), a następnie – jadąc już w celu wywołania pożaru - samochodem tego świadka – marki S. nr rej. (...) Świadczą o tym zapisy z monitoringu na stacji O., depozycje policjantów, treść sporządzonych przez nich notatek służbowych oraz zeznania P. O.. Ostatni z tych dowodów bardzo precyzyjnie opisuje wydarzenia z nocy z 21 na 22 stycznia 2016 r., uwzględniając także, jakie przedmioty zabrał ze sobą skazany – a dowody te (m.in. czerwony lejek) znaleziono na miejscu przestępstwa. Sąd Najwyższy zapoznał się z aktami sprawy prowadzonej przez Sąd Rejonowy w O. pod sygnaturą VII K (...) przeciwko P. O., oskarżonemu o to, że w dniu 25 września 2017 r. w O., na rozprawie przed Sądem Okręgowym w O. w sprawie D. R., sygn. akt III K (...), składając zeznania w charakterze świadka, po uprzednim pouczeniu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, zeznał nieprawdę, iż nie widział, aby D. R. posiadał jakiegokolwiek lejka i przekładał go ze swojego samochodu do samochodu świadka. Prawomocnym wyrokiem z dnia 13 listopada 2018 r. Sąd Rejonowy w O. uznał P.

O. winnym zarzuczonego mu czynu. Treść uzasadnienia orzeczenia w sprawie VII K (...) świadczy jednoznacznie na niekorzyść D. R.. Prawdą okazało się, że świadek oskarżenia złożył niezgodne z prawdą zeznania, niemniej zmiana tych zeznań była przecież korzystna dla skazanego. Wyrok skazujący P. O. potwierdza zatem prawdziwość pierwotnych zeznań złożonych przez tego świadka, a uznanych przez obydwie Sądy orzekające w sprawie D. R. za wiarygodne.

W tym miejscu wspomnieć należy, że podstawą uznania winy skazanego za podpalenie domu w S. i usiłowanie zabójstwa śpiących w nim osób, nie były wyłącznie wydruki z firmy E. oraz korespondujące z nimi zeznania P. O.. O sprawstwie D. R. świadczą również między innymi ślady na miejscu przestępstwa oraz materiały znalezione w jego domu w trakcie przeszukania, podczas zatrzymania, jak też dowód z opinii traseologicznej. Sąd I instancji ustalił również motyw działania sprawcy, który zresztą nie pierwszy raz dokonał podpalenia na zlecenie. D. R. kilka miesięcy wcześniej, tj. 19 listopada 2015 r., w trakcie rozmowy telefonicznej groził K. S. zabiciem jej ojca, S. C., zamieszkującego wraz z rodziną właśnie w podpalonym w nocy z 21 na 22 stycznia 2016 r. domu (s. 13 i 14 uzasadnienia wyroku Sądu I instancji). Wszystkie dowody zgromadzone w sprawie jednoznacznie więc potwierdziły sprawstwo D. R., a prawidłowość postępowania jurysdykcyjnego w niniejszej sprawie była już przedmiotem kontroli Sądu Najwyższego, który postanowieniem z dnia 25 czerwca 2020 r. uznał kasację obrońcy za oczywiście bezzasadną.

„Dla pozytywnego rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku o wznowienie konieczne jest wykazanie spełnienia kumulatywnie dwóch przesłanek - proponowany dowód musi mieć cechy dowodu nowego, tj. nieznanego wcześniej ani stronie, ani sądowi orzekającemu w sprawie, a jego treść ma wskazywać, że wysoce prawdopodobne jest, iż po wznowieniu postępowania zapadnie orzeczenie odmienne od poprzedniego - a więc skutkujące przyjęciem, że oskarżony nie popełnił czynu” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2016 r., sygn. akt III KO 63/16). Trzeba mieć przy tym na uwadze, że wznowienie postępowania jest instytucją wyjątkową wobec domniemania prawidłowości ustaleń i rozstrzygnięć zawartych w prawomocnym wyroku. Wznowienie postępowania sądowego nie jest uwarunkowane ujawnieniem się po wydaniu wyroku jakichkolwiek

nowych faktów lub dowodów, czy też zgłoszeniem określonych wątpliwości co do trafności zapadłego rozstrzygnięcia, ale tym, by nowe fakty lub dowody wiarygodnie podważały prawdziwość dokonanych, istotnych ustaleń faktycznych. Sama nowość źródła dowodowego – w tym przypadku prywatnej opinii z Zakresu Informatyki Śledczej i protokołu GSM, czy też środka dowodowego pochodzącego z tego samego źródła dowodowego, bez wskazania w tym kontekście na poważne prawdopodobieństwo nietrafności prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy, nie przesądza jeszcze o wystąpieniu analizowanej podstawy wznowieniowej. Zgłoszenie nowych faktów i dowodów nie oznacza, że niejako automatycznie sąd rozpoznający wniosek zobligowany jest do wznowienia postępowania. Owe nowe fakty i dowody podlegają ocenie tego sądu, dokonywanej - co należy dobitnie podkreślić - w ścisłym powiązaniu z materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie w toku jej rozpoznawania przez sądy I i II instancji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2017 r., sygn. akt II KO 33/16). Z tego względu uwzględnienie wniosku o wznowienie postępowania złożonego w niniejszej sprawie nie było możliwe.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto na podstawie art. 639 k.p.k., zaś o wynagrodzeniu dla obrońcy za sporządzenie wniosku o wznowienie postępowania na podstawie § 17 ust 4 pkt 1 w zw. z § 4 ust 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. 2019 poz. 18 t.j.).

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.